

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/224616,Irena-Siwinska-Wladyslaw-Szpilman-19112000.html>
27.02.2026, 01:47

Irena Siwińska: Władysław Szpilman (1911-2000)

6 lipca 2000 r. zmarł kompozytor i pianista Władysław Szpilman (pseud. „Al Legro”). Na kanwie jego wspomnień z okupowanej stolicy, opisanych uprzednio w książce, powstał scenariusz obsypanego nagrodami filmu Romana Polańskiego pt. „Pianista” (2002).

[Holokaust](#) [Kultura](#) [Okupacja niemiecka](#) [Żydzi](#)

06.07

Urodził się 5 grudnia 1911 r. w Sosnowcu w rodzinie żydowskiej. Wykształcenie muzyczne zdobył w Warszawie i w Berlinie, skąd wrócił w 1933 r., po dojściu do władzy Hitlera. Tworzył muzykę poważną i koncertował, m.in. w duecie ze światowej sławy skrzypkiem Bronisławem Gimplem. W roku 1935 zatrudnił się w Polskim Radiu, gdzie pracował jako pianista i akompaniator. Z powodzeniem komponował też muzykę rozrywkową i filmową.

Ocalały z Holokaustu

W czasie II wojny światowej Szpilman wraz z rodzicami i rodzeństwem trafił do getta warszawskiego. Zarabiał tam, m.in. grając na pianinie w kawiarniach. Dzięki swojej rozpoznawalności i popularności został uratowany – dosłownie w ostatniej chwili – od wywózki z Umschlagplatzu. W obozie zagłady zginęli wszyscy jego najbliżsi: ojciec, matka, dwie siostry i brat.

Dzięki licznym kontaktom udało mu się ucieczka z getta. Po „aryjskiej” stronie ukrywał się przez kilka miesięcy w prywatnych mieszkaniach, gdzie z różnym skutkiem zaopatrywały go kolejne osoby. Od momentu wybuchu Powstania Warszawskiego był już zdany niemal wyłącznie na własne siły.

Po upadku Powstania przez kolejnych kilka miesięcy koczował w ruinach. Pod koniec 1944 r. od śmierci z głodu i z zimna uratował go kapitan Wehrmachtu Wilm Hosenfeld. Niemiec, który przypadkowo natknął się na Szpilmana w wypalonym domu i podpowiedział mu bezpieczniejszą kryjówkę. Zdecydował się też potajemnie przynosić mu jedzenie, a tuż przed wycofaniem się niemieckich wojsk ze stolicy – również ciepłe okrycie. Dzięki temu Szpilman przetrwał kilka mroźnych tygodni, do połowy stycznia 1945 r., kiedy to Warszawę zajęły wojska sowieckie.

Jak feniks z popiołów

Po wojnie Władysław Szpilman ponownie związał się z Polskim Radiem (m.in. kierował jego działem muzycznym), był pomysłodawcą I Międzynarodowego Festiwalu Piosenki w Sopocie (1961). Koncertował na całym świecie aż do 1987 r. Zasłynął także jako autor kilkuset piosenek, wśród których znalazły się takie przeboje, jak: *Autobus czerwony*, *Pójdę na Stare Miasto*, *Przyjdzie na to czas czy Jutro będzie dobry dzień*. Do jego najbardziej znanych kompozycji należy sygnał Polskiej Kroniki Filmowej.

[Czytaj artykuł Ireny Siwińskiej Władysław Szpilman \(1911-2000\) na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Zdjęcie z akt paszportowych Władysława Szpilmana, 13 IV 1966 r. (fot. z zasobu IPN)